

Leefbaarheid Binnenstad-Java

In opdracht van:

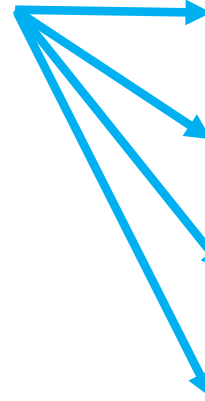
Ruben De Cuyper
September 2018

1. Respons: uitsplitsing naar achtergrondkenmerken

In totaal hebben 391 respondenten gereageerd. Uiteindelijk zijn de gegevens van 380 van hen bruikbaar voor de verdere analyse. Dit is een respons van 15%.

391
respondenten

3 hebben vragenlijst vroegtijdig afgebroken

7 zijn niet woonachtig in de Binnenstad-Java

1 respondent heeft vragenlijst twee keer ingevuld

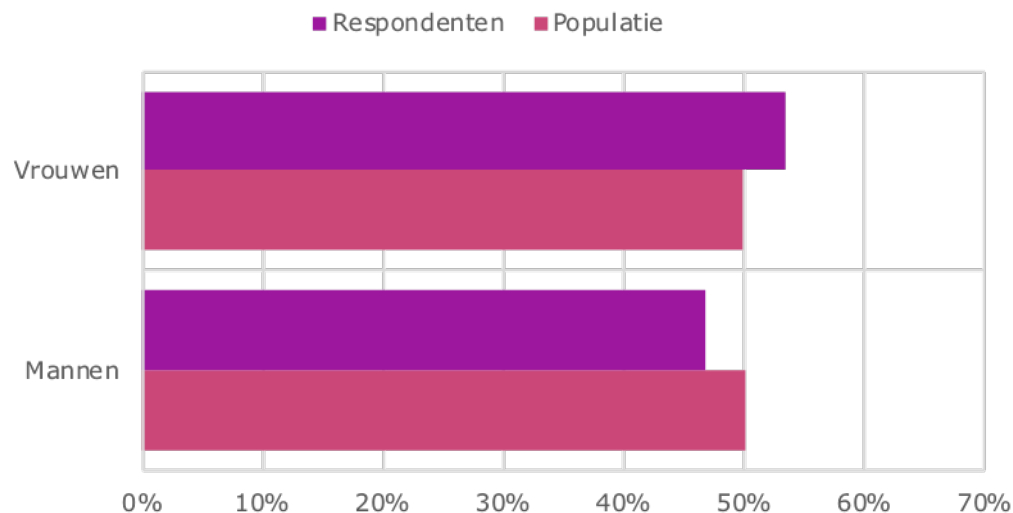
380 respondenten bruikbaar voor analyse

Op 1 januari 2018 had de Binnenstad-Java 2.486 inwoners van 16 jaar en ouder. De respons van het onderzoek bedraagt 15%.

Zoals vaker het geval is
in survey-onderzoek doen
vrouwen vaker mee dan
mannen.

Figuur 1.1: Aandeel mannen en vrouwen in onderzoeksgroep (=respondenten) en in de werkelijke populatie van Binnenstad-Java.

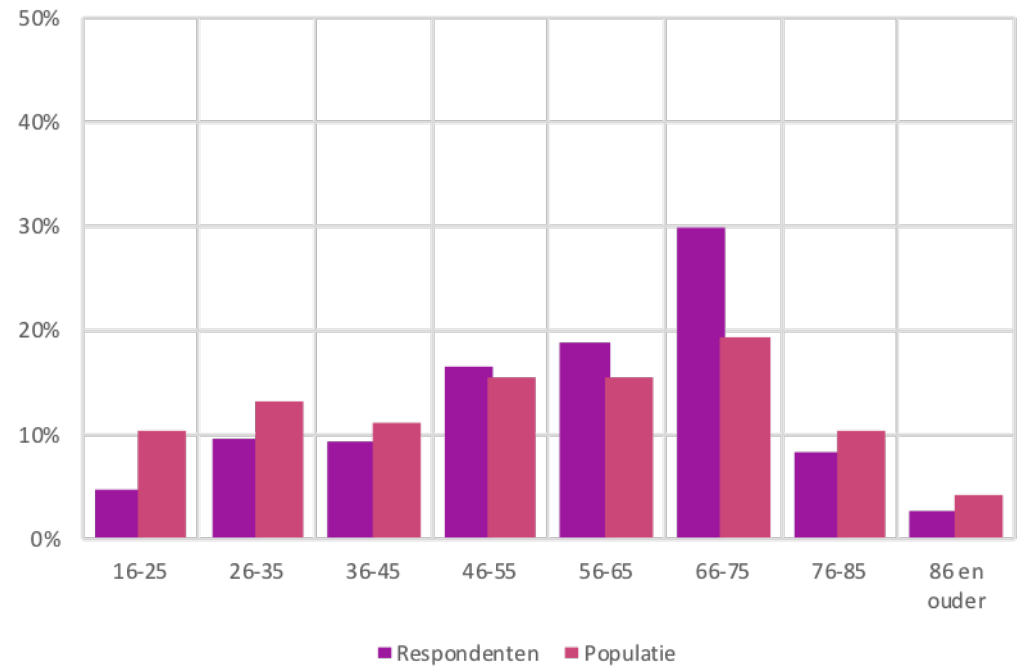

N=365; 15 respondenten hebben de vraag over of ze man of vrouw zijn niet ingevuld.

Vooraf de 66 tot en met 75-jarigen zijn oververtegenwoordigd in de onderzoeksgroep. Het zijn met name de jongeren die zijn ondervertegenwoordigd.

Om uitspraken te doen over de inwoners van de Binnenstad-Java, worden de data gewogen naar leeftijd en geslacht. Hierdoor worden de antwoorden van jongeren en van mannen iets zwaarder meegewogen in de analyse dan van ouderen en van vrouwen.

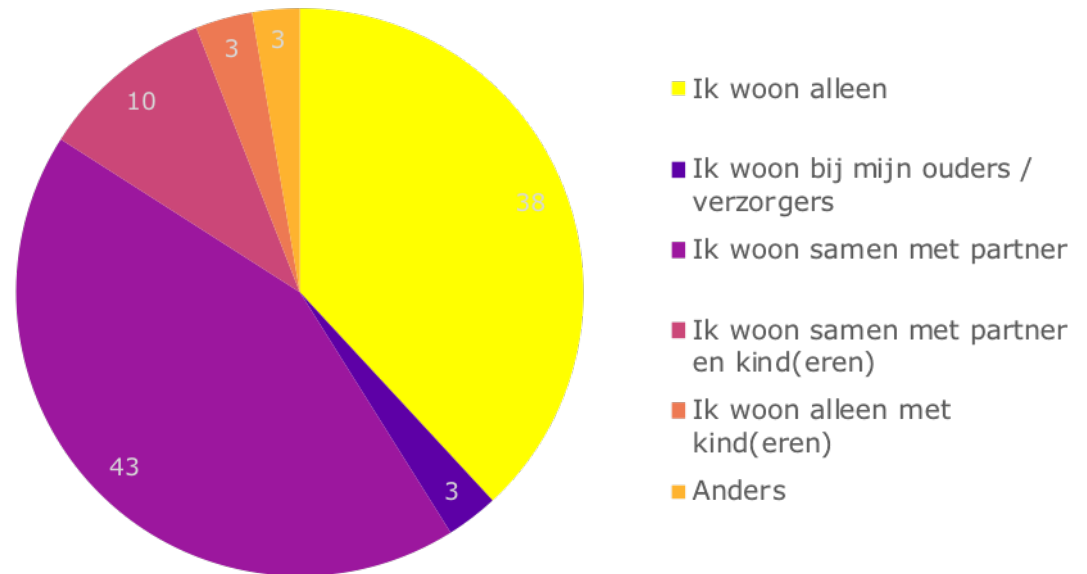
Figuur 1.2: Leeftijdverdeling van de onderzoeksgroep (=respondenten) en de werkelijke populatie van Binnenstad-Java.

N=363; 17 respondenten hebben de vraag over hun leeftijd niet ingevuld.

Het merendeel van de respondenten woont alleen of woont samen met een partner zonder kinderen.

Figuur 1.3: woonsituatie van de onderzoeksgroep (=respondenten) in procenten

N=370; 10 respondenten hebben de vraag over hun woonsituatie niet ingevuld.

Dit is de respons per 5-positie postcodegebieden:

Tabel 1.1: woongebied van de onderzoeksgroep (=respondenten) in absolute aantallen

5-positie postcode	Aantal resp.
4531A	36
4531B	34
4531C	60
4531E	52
4531G	69
4531H	67
4537B	21
Postcode overig	22
Vraag niet ingevuld	19
Totaal	380

De Binnenstad-Java bestaat grotendeels uit het 4-positiepostcodegebied 4531. Om de leefbaarheid uit te splitsen naar woongebieden, is besloten het 5-positiepostcodegebied te gebruiken (d.w.z. vier cijfers en één letter). De keuze voor een 5-positiepostcodegebied leidt niet tot onthullingen van individuele respondenten, omdat het aantal respondenten per gebied groot genoeg is en de oppervlakte van het gebied – in tegstelling tot sommige 6-positiepostcodegebieden – meer omvat dan een enkele straat.

2. Waardering voor het wonen in de Binnenstad-Java

De inwoners van de Binnenstad-Java waarderen, als het gaat om woonomgeving, vooral het water en de winkels. Deze aspecten worden op afstand gevolgd door het park, de woningen en de gevels. De monumenten worden door een klein aandeel inwoners genoemd (4%). Bijna één op de vijf inwoners noemt een ander aspect dat men waardeert aan de woonomgeving. Het gaat in veel gevallen om de nabijheid van overige voorzieningen (zoals de huisarts, de speeltuin en bibliotheek) en de dijk aan de Schelde.

Figuur 2.1: Wat kunt u het meest waarderen aan het wonen in uw wijk als het gaat om de omgeving?

N=377; 3 personen hebben de vraag niet ingevuld. In de figuur zijn de 95%-betrouwbaarheidsmarges weergegeven. Cijfers na weging van de data.

De nabijheid van voorzieningen en de dijk aan de Schelde zijn andere aspecten die door de inwoners van de Binnenstad-Java worden gewaardeerd aan de woonomgeving. Figuur 2.2 laat enkele uitspraken zien die hier verband mee houden en die kenmerkend zijn voor uitspraken van andere bewoners. Voorts waarden inwoners (zij het wat minder vaak genoemd) ook de markt, de mensen (gezelligheid, leuke burens, sociaal contact), de rust en de bereikbaarheid van het centrum.

Figuur 2.2: Andere aspecten die men het meest kan waarderen aan het wonen in de wijk als het gaat om de omgeving.

Nabijheid van voorzieningen

"Alle voorzieningen op loopafstand"

"Voorzieningen bibliotheek, gemeentehuis, politiebureau, speeltuintjes"

"Dichtbij de stad"

De dijk aan de Schelde

"De zeedijk"

"I like the embankment very much"

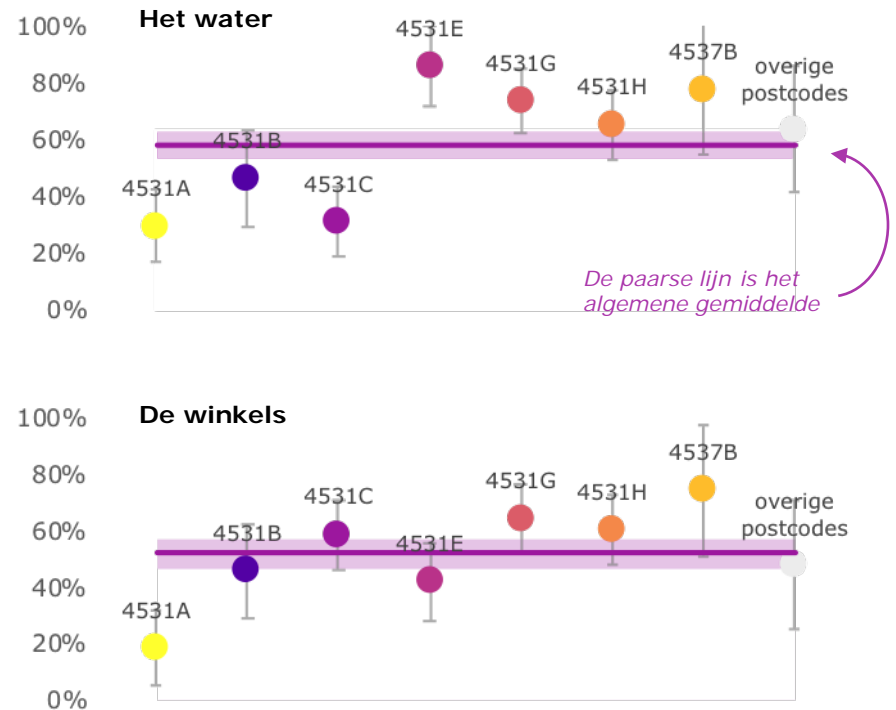
"Je staat zo op de dijk van de Westerschelde"

De ligging aan het water wordt vooral gewaardeerd door inwoners in het postcodegebied 4531E en 4531G. De inwoners uit het postcodegebied 4531A wijken in negatieve zin af; zij hebben minder waardering voor het water en de winkels dan inwoners uit andere postcodegebieden. Er zijn geen significante verschillen tussen de inwoners van de postcodegebieden en de waardering die zij hebben voor het park, de woningen, de gevels, de monumenten en iets anders.

Figuur 2.3: Wat kunt u het meest waarderen aan het wonen in uw wijk als het gaat om de omgeving? Opgesplitst naar 5-posittie postcodegebied.

N=377; 3 personen hebben de vraag niet ingevuld. In de figuur zijn de 95%-betrouwbaarheidsmarges weergegeven. Cijfers na weging van de data.

De inwoners zijn ook gevraagd naar hun ideeën om de woonomgeving te verbeteren dan wel te veranderen. In figuur 2.4 staan de vijf thema's die het meest worden genoemd. De verbeteringen hangen vooral samen met: (a) beter onderhoud en aanleggen van groen, (b) meer parkeergelegenheid en beboeten van foutparkeerders, (c) toezicht op achterstallig onderhoud en minder hoogbouw, (d) tegengaan (drugs)overlast en zwerfvuil en (e) het oplossen van de (winkel)leegstand. De gepresenteerde uitspraken zijn wederom kenmerkend voor de andere uitspraken bij deze vraag.

Als het gaat om ideeën ter verbetering van de woonomgeving, dan is er een verschil tussen de inwoners van Java en de inwoners van de Binnenstad. Inwoners van de Binnenstad willen vooral verbetering in het parkeerbeleid, onderhoud van de huizen en minder leegstand. In beide gebieden wordt de wens uitgesproken voor het verminderen van overlast, maar in de Binnenstad klinkt deze roep net iets harder dan in Java. Meer groen wordt in beide gebieden veelvuldig als verbeterpunt genoemd.

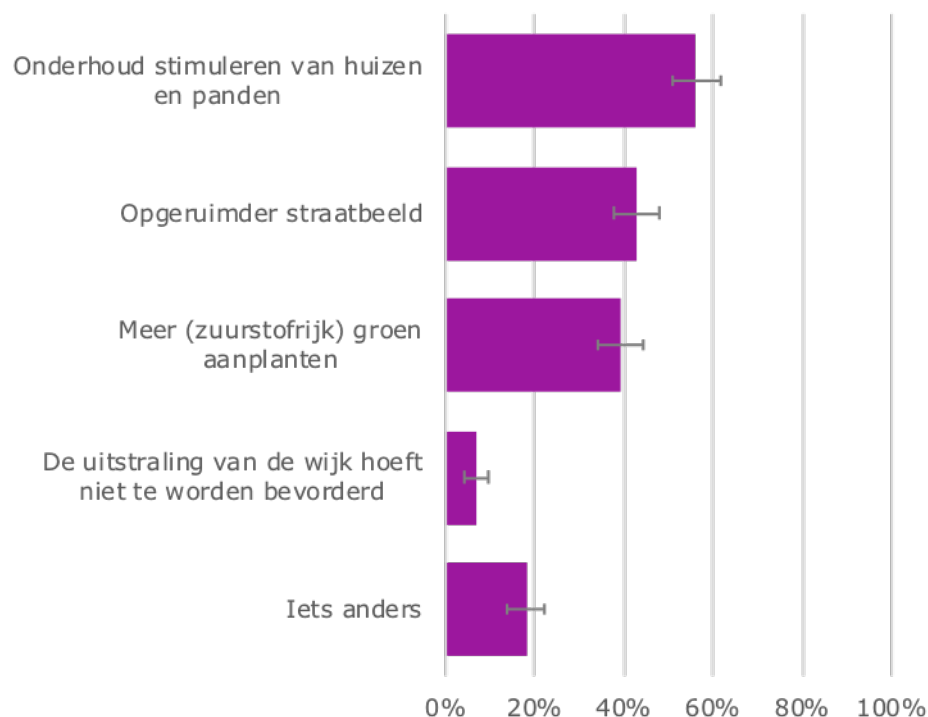
Figuur 2.4: Hebt u ideeën over wat in uw wijk anders of beter zou kunnen als het gaat om de omgeving?

3. Uitstraling van wijk

De thema's groen, woningonderhoud en overlast worden ook veelvuldig genoemd als inwoners worden gevraagd naar manieren om de uitstraling van de wijk te bevorderen. Het onderhoud stimuleren van huizen en panden wordt door de meeste inwoners genoemd (56% van de inwoners noemt dit aspect). Een opgeruimder straatbeeld en meer groen worden door ongeveer twee op de vijf inwoners genoemd. Bij de categorie 'iets anders' wordt toezien op het achterstallig onderhoud van o.a. huizen/tuinen, bestrating, (gemeentelijk) groen en brandgangen genoemd. Tevens wordt het beboeten van hondenbezitters bij het niet opruimen van hondenpoep genoemd.

Figuur 3.1: Wat zou helpen om de uitstraling van de wijk te bevorderen?

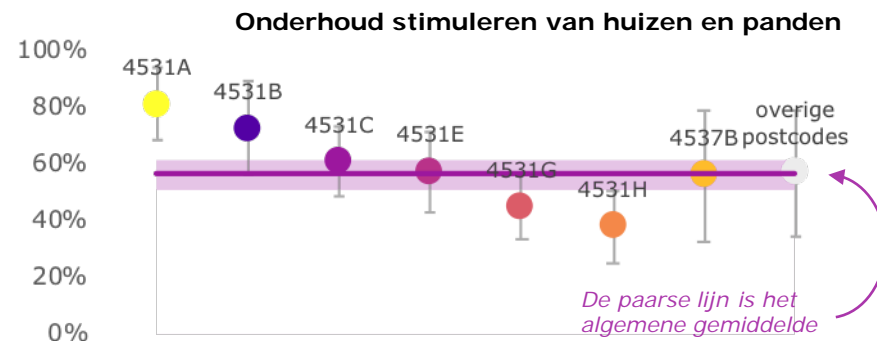
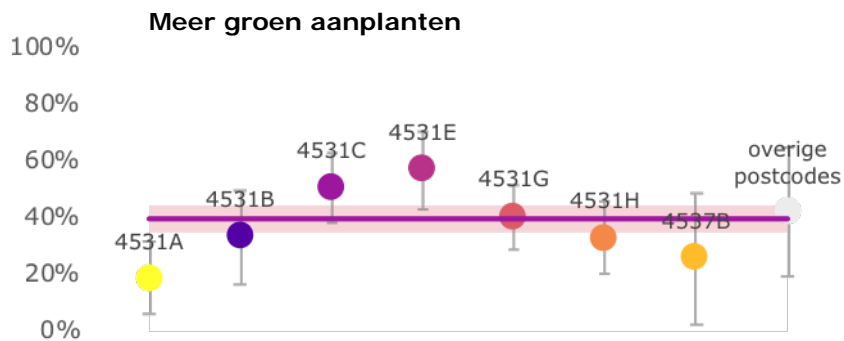

N=363; 17 personen hebben de vraag niet ingevuld. In de figuur zijn de 95%-betrouwbaarheidsmarges weergegeven. Cijfers na weging van de data.

De ideeën van de inwoners om de uitstraling van de wijk te bevorderen variëren naar het postcodegebied waarin men woont. De inwoners uit het postcodegebied 4531A zien minder in het aanplanten van groen ter bevordering van de uitstraling, maar meer in het stimuleren van onderhoud aan de huizen en panden. Ten opzichte van andere inwoners, zien relatief veel inwoners in het gebied 4531E het aanleggen van groen als een verbetering. De inwoners in het gebied 4531H zien, ten opzichte van de andere inwoners, minder noodzaak in het stimuleren van onderhoud aan huizen en panden als verbetering van de wijk. Verder zijn er geen verschillen tussen de inwoners uit de verschillende postcodegebieden als het gaat om ideeën ter bevordering van de uitstraling van de wijk.

Figuur 3.2: Wat zou helpen om de uitstraling van de wijk te bevorderen? Opgesplitst naar 5-positie postcodegebied.

N=363; 17 personen hebben de vraag niet ingevuld. In de figuur zijn de 95%-betrouwbaarheidsmarges weergegeven. Cijfers na weging van de data.

4. Contact tussen de bewoners

De inwoners van de Binnenstad-Java waarderen vooral het respect dat inwoners onderling voor elkaar hebben, het feit dat mensen elkaar onderling kennen en dat mensen elkaar met rust laten.

Eén op de tien inwoners geeft aan niets te kunnen waarderen aan het contact tussen de bewoners. Een kleine groep inwoners noemt iets anders. Enkele zaken die bij de antwoordcategorie 'iets anders' worden genoemd zijn: diversiteit van de inwoners, sociale controle en vriendelijkheid.

Interessant gegeven: in vergelijking met inwoners uit Java, waarderen inwoners uit de Binnenstad vaker het feit dat 'mensen elkaar kennen' in de buurt. De inwoners uit Java waarderen dan weer vaker 'het respect' dat buurtgenoten hebben voor elkaar.

Figuur 4.1: Wat kunt u het meest waarderen aan het wonen in uw wijk als het gaat om het contact tussen de bewoners?

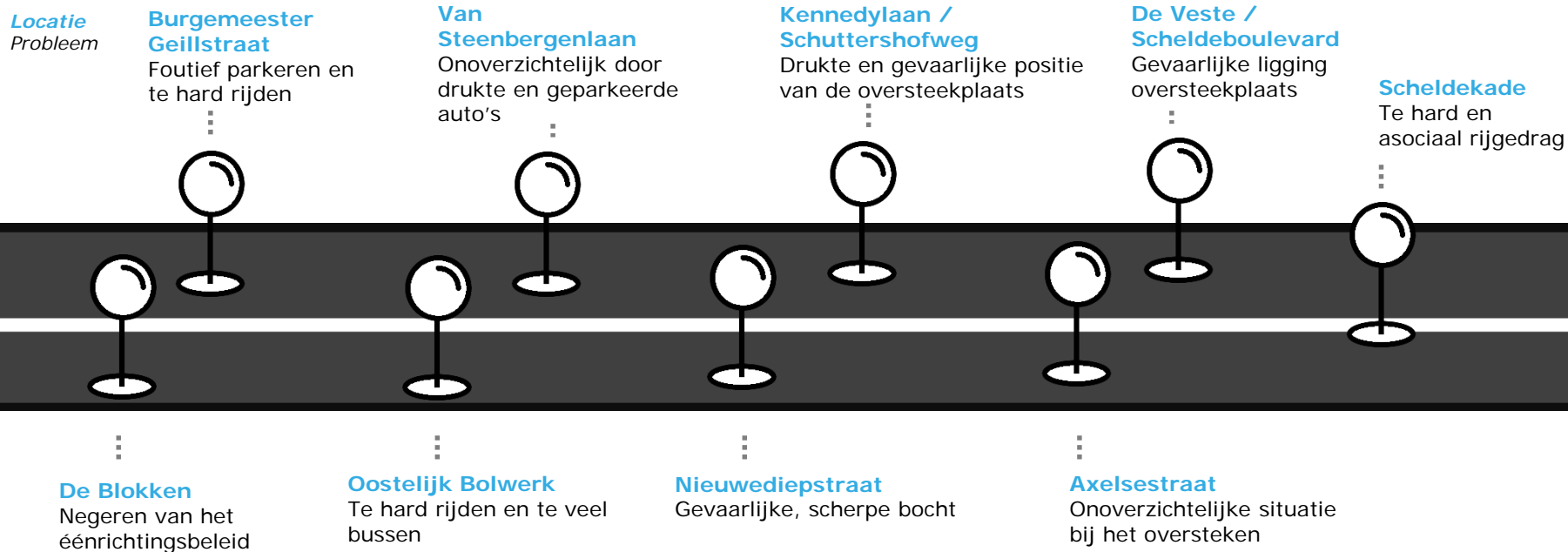

N=370; 10 personen hebben de vraag niet ingevuld. In de figuur zijn de 95%-betrouwbaarheidsmarges weergegeven. Cijfers na weging van de data.

5. Verkeersveiligheid

Naast de waardering voor de woonomgeving en het contact tussen de wijkbewoners, zijn de inwoners ook gevraagd naar de verkeersveiligheid in de wijk. Ruim een kwart van de inwoners geeft aan dat de verkeersveiligheid in de Binnenstad-Java niet hoeft te worden verbeterd (27%; 95% BI [23%; 32%]). De bewoners die wel iets willen verbeteren aan de verkeersveiligheid, noemen vooral de punten die zijn gepresenteerd in figuur 5.1. De oplossingen van deze verkeersproblemen variëren van meer handhaving tot het aanleggen van bijvoorbeeld een oversteekplaats of snelheidsremmers.

Figuur 5.1: Zou de verkeersveiligheid volgens u verbeterd kunnen worden in de wijk? Zo ja, waar en hoe zou deze verbeterd kunnen worden?

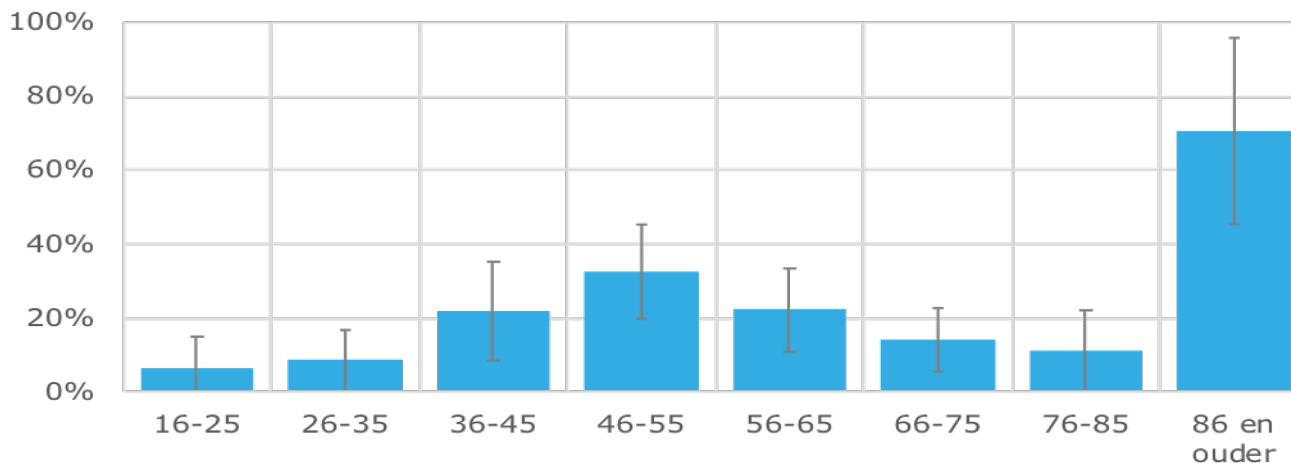

6. Eenzaamheid

Eén op de vijf inwoners uit de Binnenstad-Java is of kent iemand die zich weleens eenzaam voelt. Het aandeel inwoners dat eenzaam is of iemand kent die eenzaam is, ligt het hoogst in de leeftijdsgroep 86 en ouder (70%). Uit een grootschalig onderzoek onder alle Zeeuwen van 16 jaar en ouder uit 2017 blijkt overigens dat een kwart van de 65-plussers in de Binnenstad-Java zich weleens eenzaam voelt. Dit aandeel wijkt niet af van het aandeel eenzame 65-plussers elders in Zeeland [a].

Alleenwonenden zijn vaker bekend met eenzaamheid dan samenwonenden (cijfers hier niet gepresenteerd).

Figuur 6.1: Bent of kent u iemand in de wijk die zich weleens eenzaam voelt? Aandeel dat 'ja' zegt.

N=354; 26 personen hebben de vraag niet ingevuld. In de figuur zijn de 95%-betrouwbaarheidsmarges weergegeven. Cijfers na weging van de data.

[a] Het was niet mogelijk om het aandeel eenzamen te berekenen onder 86-plussers in de Binnenstad-Java, omdat er te weinig mensen van deze leeftijdsgroep hebben meegedaan aan het grootschalige onderzoek in 2017.

Als de inwoners wordt gevraagd naar ideeën om eenzaamheid te bestrijden in de wijk dan wordt een aantal zaken voornamelijk genoemd. De oplossingen liggen volgens de inwoners vooral bij het inzetten van vrijwilligers, het organiseren van meer activiteiten, het nemen van initiatief door de gemeente, zelfredzaamheid en een verandering in de samenstelling en cohesie van de wijk. De citaten in figuur 6.2 zijn enkele voorbeelden van dergelijke oplossingen. Alleenwonenden zeggen wat vaker dan samenwonenden dat eenzaamheid kan worden bestreden door de bevolkingssamenstelling van de buurt te veranderen en meer ontmoetingsgelegenheden te creëren. Samenwonenden zeggen wat vaker dat de gemeente en eenzamen zelf initiatief moeten tonen om het probleem op te lossen.

Figuur 6.2: Wat zou volgens u helpen om de eenzaamheid te bestrijden in de wijk?

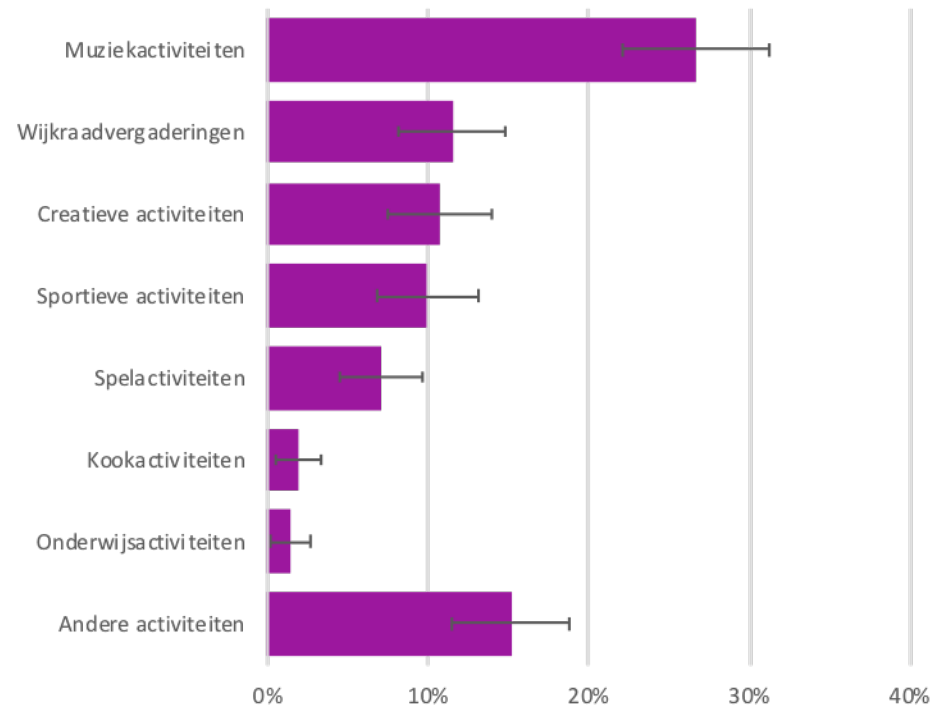

7. Deelname aan activiteiten in de wijk

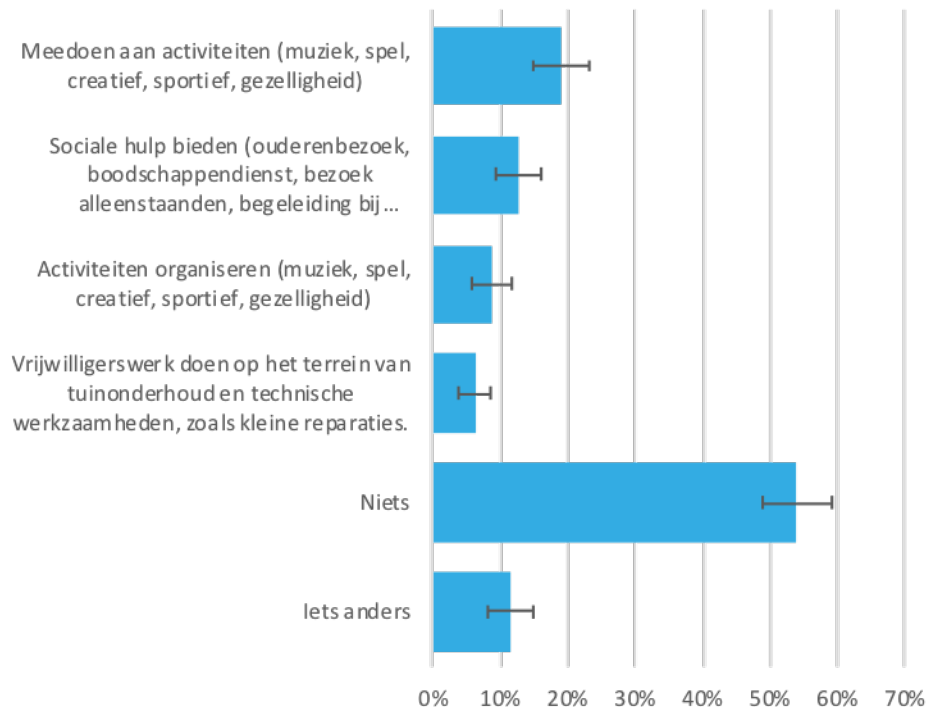
De helft van de inwoners uit de Binnenstad-Java geeft aan nooit naar activiteiten in de wijk te gaan (48%). De inwoners die wel activiteiten in de wijk bijwonen, gaan vooral naar muziekactiviteiten (27%), op afstand gevolgd door wijkraadvergaderingen (12%), creatieve activiteiten (11%), sportieve activiteiten (10%) en spelactiviteiten (7%). Een relatief grote groep geeft aan naar 'andere activiteiten' te gaan (15%). Bij andere activiteiten noemen de inwoners vooral culturele activiteiten, de markt, de kermis en de havendagen.

Figuur 7.1: Naar welke van de volgende activiteiten gaat u in de wijk? Meerdere antwoorden waren mogelijk.

N=363; 17 personen hebben de vraag niet ingevuld. In de figuur zijn de 95%-betrouwbaarheidsmarges weergegeven. Cijfers na weging van de data.

Figuur 7.2: Wat zou u zelf (meer) willen doen in de wijk?

N=357; 23 personen hebben de vraag niet ingevuld. In de figuur zijn de 95%-betrouwbaarheidsmarges weergegeven. Cijfers na weging van de data.

Het merendeel van de inwoners heeft geen behoefte om meer activiteiten te ondernemen in de wijk. Dit zijn overigens niet alleen mensen die reeds inactief zijn en inactief willen blijven. Ook mensen die momenteel al deelnemen aan activiteiten, geven grotendeels aan geen behoefte te hebben aan deelname aan meer activiteiten.

Daartegenover staat dat 19% van de inwoners aangeeft mee te willen doen aan (meer) activiteiten in de wijk. Ook de wens om (meer) sociale hulp te bieden in de wijk wordt door een relatief grote groep inwoners genoemd (13%).

De inwoners die "iets anders" willen doen in de wijk noemen vooral het bieden van maatschappelijke hulp aan bijvoorbeeld vluchtelingen of mensen met een rugzakje in de wijk.

8. Bekendheid met wijkcentrum

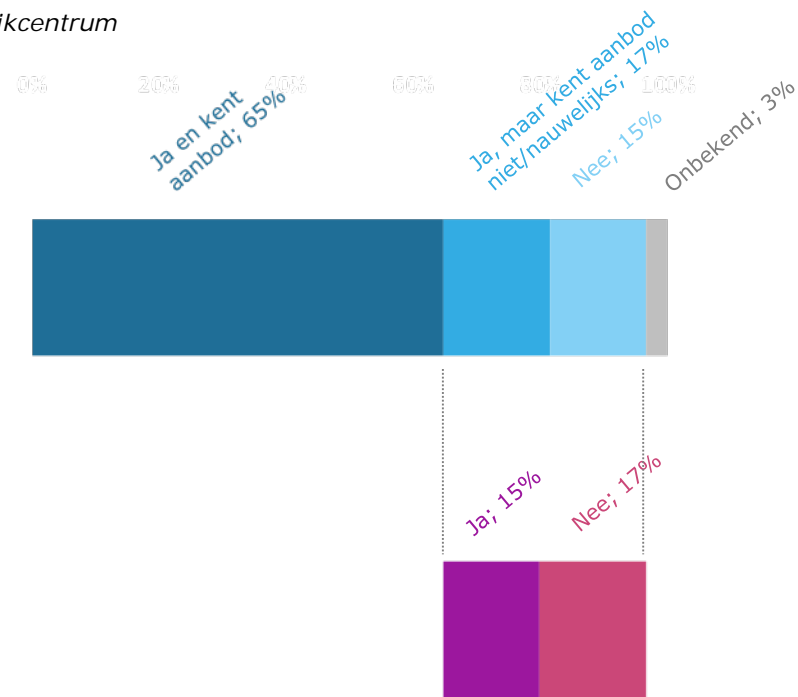
Tenslotte zijn de inwoners gevraagd naar hun bekendheid met het wijkcentrum De Triangel. Het merendeel (82%) heeft van het wijkcentrum gehoord. Bovendien weet 65% wat het wijkcentrum te bieden heeft aan activiteiten. Er zijn daarbij geen noemenswaardige verschillen tussen inwoners van de verschillende 5-positie postcodegebieden.

Van de groep die niet weet wat het wijkcentrum te bieden heeft, wil ongeveer de helft meer weten over de activiteiten die worden georganiseerd door het wijkcentrum. We zien geen verschillen tussen mannen en vrouwen, en tussen de leeftijdsgroepen.

Figuur 8.1: Bekendheid met wijkcentrum

Heeft u voor deze enquête wel eens gehoord van wijkcentrum De Triangel en zo ja, weet u wat het te bieden heeft? (N=364)[a]

Zou u meer willen weten over wat het wijkcentrum te bieden heeft? (N=120)[b]

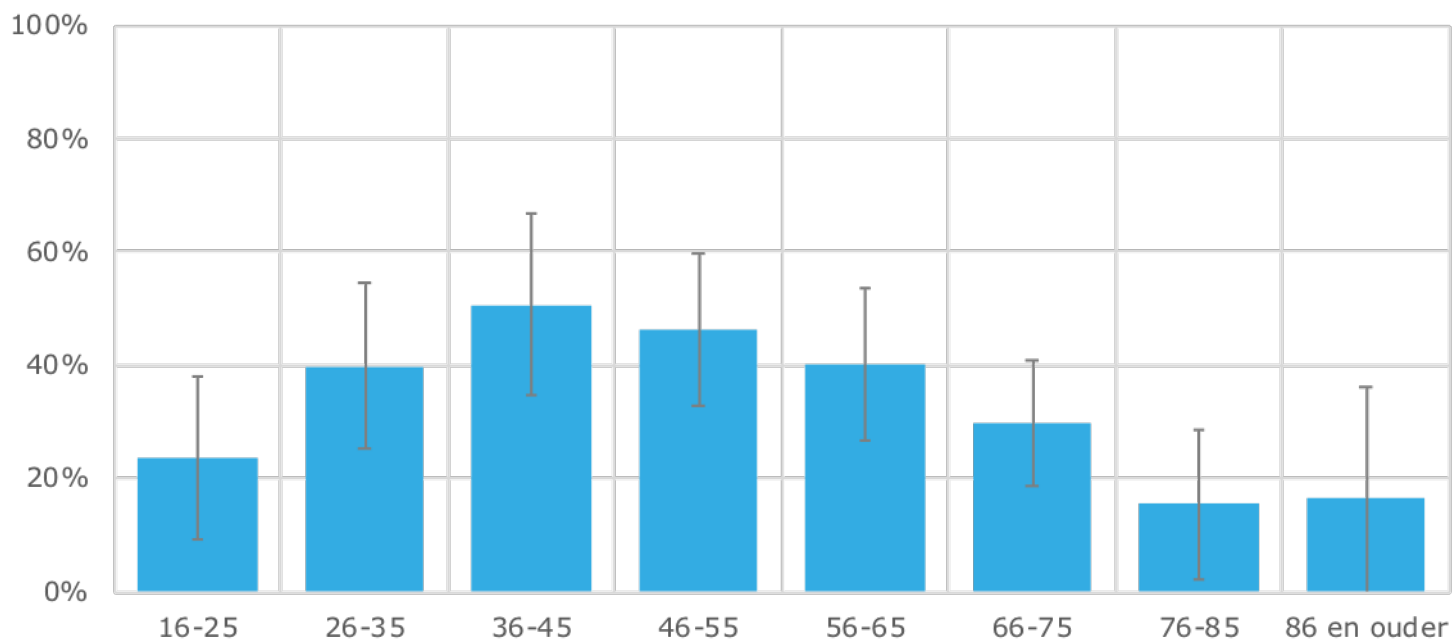

[a] 16 personen hebben de vraag niet ingevuld.

[b] vraag alleen gesteld aan respondenten die niet of nauwelijks op de hoogte zijn van het bestaan van dan wel de activiteiten georganiseerd bij het wijkcentrum. In totaal hebben 2 respondenten de vraag niet ingevuld. In de figuur zijn de 95%-betrouwbaarheidsmarges weergegeven. Cijfers na weging van de data.

Eén op de drie inwoners heeft behoefte aan een wijkcentrum. Vooral de leeftijdsgroep 36-45 jaar heeft hier behoefte aan. Het zijn de jongeren (16-25 jaar) en de ouderen (76 en ouder) die geen behoefte hebben aan een wijkcentrum.

Figuur 8.2: Heeft u behoefte aan een wijkcentrum? Aandeel dat 'ja' zegt.

N=352; 28 personen hebben de vraag niet ingevuld. In de figuur zijn de 95%-betrouwbaarheidsmarges weergegeven. Cijfers na weging van de data.

9. Conclusies

Afgelopen juni 2018 hebben 391 inwoners van de Binnenstad-Java meegedaan aan het leefbaarheidsonderzoek van de wijkraad. In het onderzoek is o.a. gekeken naar de tevredenheid van de inwoners over het wonen, de ervaren eenzaamheid, verkeersveiligheid in de wijk en de betrokkenheid van inwoners bij wijkactiviteiten.

Waardering voor de woonomgeving. Het merendeel van de inwoners waardeert vooral de winkels en de ligging aan het water, de nabijheid van de zeedijk en de bereikbaarheid van andere voorzieningen (zoals de huisarts, het politiebureau, de speeltuintjes en de bibliotheek).

Contact tussen de bewoners. De inwoners zijn doorgaans tevreden met één of meerdere aspecten van contact. Het meest gewaardeerd wordt het onderlinge contact van de inwoners, het respect dat inwoners onderling voor elkaar hebben, en het feit dat mensen elkaar met rust laten.

Verbeterpunten. De leefbaarheid van de Binnenstad-Java kan volgens de inwoners op een aantal punten worden verbeterd. Allereerst willen inwoners meer groen en een beter onderhoud van het groen zien. Voorts is meer parkeergelegenheid gewenst en moeten foutparkeerders eerder beboet worden. Verder hebben de inwoners een voorkeur voor laagbouw en dient er meer toezicht te zijn op achterstallig onderhoud van de gebouwen. Het tegengaan van (drugs)overlast en zwerfvuil zou prioriteit moeten hebben, alsook de winkelleegstand in de wijk.

Verkeersveiligheid. Een kwart van de inwoners vindt dat de verkeersveiligheid niet verbeterd hoeft te worden. De inwoners die dit wel willen, noemen vooral de volgende verbeterpunten: De Blokken (eenrichtingsbeleid handhaven), Burgemeester Geillstraat (hardrijden en foutparkeren tegengaan), Oostelijk Bolwerk (hardrijden en busverkeer beperken), Van Steenbergelaan (beter overzicht verkeerssituatie), Nieuwediepstraat (maatregelen treffen tegen gevaarlijke bocht), Kennedylaan/Schuttershofweg (betere ligging oversteekplaats en minder drukte), Axelstraat (beter overzicht verkeerssituatie), De Veste/Scheldeboulevard (betere ligging oversteekplaats) en Scheldekade (hardrijden en sociaal rijgedrag tegengaan).

Eenzaamheid. De inwoners hebben meerdere ideeën om eenzaamheid in de wijk te bestrijden. De meest genoemde ideeën hangen samen met het organiseren van activiteiten voor eenzame bewoners, het inzetten van vrijwilligers voor bezoek aan huis en vervoer naar activiteiten, en het stimuleren van contact tussen de buurtbewoners en mensen die kampen met eenzaamheid, waarbij het contact wordt geïnitieerd door de buurtbewoners of de eenzame personen zelf.

Activiteiten. De inwoners bezoeken vooral muziekactiviteiten in de wijk, op afstand gevolgd door wijkraadvergaderingen, creatieve en sportactiviteiten. Het merendeel van de inwoners heeft geen behoefte aan meer activiteiten in de wijk. Driekwart van de inwoners is bekend met het wijkcentrum De Triangel en weet wat het te bieden heeft. Van de inwoners die niet of nauwelijks weten wat De Triangel doet, wil de helft meer weten over de activiteiten in het wijkcentrum. Eén op de drie inwoners heeft behoefte aan een wijkcentrum.

Verantwoording van de opzet en kwaliteit van het onderzoek

Tussen 19 juni en 22 juli 2018 werden alle inwoners van de Binnenstad-Java van 16 jaar en ouder gevraagd om mee te doen met het onderzoek naar de leefbaarheid in de wijk. Zij ontvingen per post een schriftelijke vragenlijst met daarbij een begeleidende brief met instructies. De vragenlijst bestond uit 18 vragen. De inwoners hadden de mogelijkheid om de vragenlijst, indien gewenst, online in te vullen. Ze kregen daarvoor een unieke code en konden gedurende de looptijd van het veldwerk inloggen op www.dezb.nl/binnenstad.

Er zijn verschillende instrumenten ingezet om de betrouwbaarheid van het onderzoek te vergroten. Doel was om zoveel mogelijk ingevulde vragenlijsten retour te krijgen.

- Tijdens de dataverzameling ontvingen de inwoners twee herinneringsbrieven, waarin de tot dan toe niet-deelnemende inwoners gevraagd werd om alsnog mee te doen met het onderzoek.
- De respondenten konden de papieren vragenlijst kosteloos retour sturen.
- De respondenten hadden de mogelijkheid om de vragenlijst in te leveren bij het wijkcentrum De Triangel of aan de publieksbalie van het gemeentehuis in Terneuzen.
- Om de respons te vergroten hadden de inwoners de mogelijkheid om de vragenlijst in het Nederlands of in het Engels in te vullen. Zeventien respondenten hebben de vragenlijst in het Engels ingevuld.

Uiteindelijk hebben 391 inwoners de vragenlijst ingevuld (respons van 15%); 143 online en 248 schriftelijk. Deze respons is voldoende groot om betrouwbare resultaten te verkrijgen.

De antwoorden van 380 respondenten zijn gebruikt voor de verdere analyses. Gestreefd is om een voldoende representatieve (valide) vertegenwoordiging uit de bewoners van Binnenstad-Java in de analyse te betrekken. Uit vergelijkingen met registratiecijfers bleek dat vooral 66-75 -jarigen en vrouwen zijn oververtegenwoordigd onder de deelnemers; terwijl vooral 16-25 -jarigen en mannen zijn ondervertegenwoordigd. Om deze onder-/oververtegenwoordiging te corrigeren, zijn de data gewogen voor geslacht en leeftijd. De weegfactoren varieerden van 0,58 tot 2,62. Teneinde zuivere uitspraken te kunnen doen over de populatie in Binnenstad-Java, zijn de gevonden verschillen tussen groepen getoetst op significantie. Waar mogelijk zijn betrouwbaarheidsintervallen gepresenteerd in de figuren. Beide analyse-instrumenten verhogen de generaliseerbaarheid van de resultaten.

De auteur wil dr. Nel Verhoeven (interim afdelingshoofd ZB| Planbureau) bedanken voor haar suggesties en het nalezen van de rapportage en de conclusies.